THE COMMEMORATION AND THE ANNIVERSARY IN ROMANIAN CULTURE: TITU MAIORESCU (1840-1917) ANDCONVORBIRI LITERARE/ LITERARY CONVERSATIONS (1 MARTIE 1867)

Luiza Marinescu
Spiru Haret University of Bucharest

Abstract: Throughout his entire life and work, Titu Maiorescu (1840-1917) could be considered a great thinker, a tutor and a fighter for assertion of values in Romanian culture in one of the most emergent epochs in the history of Romanian literature: 1863-1917. 150 years ago, on March the 1st, 1867, the first issue of the journal Literary Conversations was published at Junimea Society Printing House in Iasi, the editor of this publication being Iacob Negruzzi (one of the three Costache Negruzzi's sons), the writer, the playwright , the literary critic, the jurist, the professor of commercial law, the founding member of Junimea and the president of the Romanian Academy (25 May 1910 - 25 May 1913, 6 June 1923 - 12 June 1926) and secretary general of the prestigious academic forum (May 28, 1915 - June 6, 1925). Member of the 1866 Danube Star Masonic Lodge, Iacob Negruzzi led the Literary Conversations magazine for 28 years until 1895, selecting for publishing with a certain intuition and refinement, characteristic of his education, the great writers, who became classics of Romanian literature. The study will followTitu Maiorescu's activity as the member of Junimea society and his contribution to the elevation of the artistic level of the literary life based on an ample culture, a determined artistic taste and on an impressive intuitions. Exactly 52 years old younger than the Romanian literary critic, Titu Maiorescu (1840–1917), who was born on February 15, 1840, Arthur Schopenhauer came into the world on February 22, 1788 in Danzig [Gdansk, Poland] in a Dutch family implied in international business trade both as a merchant and as a ship-owner. As a translator in Romanian of Arthur Schopenhauer's work (1788-1866), Titu Maiorescu opened new knowledge tracks to the work of one of the most important thinkers of the time, whose philosophy, with an aesthetic perception of life, more musical and literary in the modes of expression and in the styles of understanding had been widely influential in the 20th century thinkers. Both scholars, Arthur Schopenhauer and Titu Maiorescu stated that the highest purpose of art is to communicate Platonic Ideas. The subject matter and stylistic arrangement of the Aphorisms were significant influences on the work of Titu Maiorescu whose later work explores—following Schopenhauer—the relation of man to himself, the universe, the state, and women through the art of aphorism.

Keywords: Romanian thinkers, Titu Maiorescu, aphorisms, Arthur Schopenhauer, Junimea, Convorbiri literare.

Un destin de excepţie

Esteticianul şi filosoful român, scriitorul şi parlamentarul, profesorul şi academicianul, avocatul şifost prim-ministru al României între 1912-1914, criticul literarşi mentorul *Junimii*, membru fondator al Academiei Române, Titu Maiorescu rămâne o personalitate emblematică a României de la sfârşitului de secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, de la plecarea căruia se comemorează primul centenar la 18 iunie/ 1 iulie 2017. Autorul celebrei teorii sociologice a „formelor fără fond", Titu Maiorescu a pus bazele „junimismului". Societatea „Junimea" este prima grupare intelectuală devenită apoi comunitate politică, constituită în

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

literatura română pentru discutarea în cenaclu sub forma unei polemici cordiale, academice, argumentate, politicoase a principalelor probleme culturale din perioada post-revoluţionară, ce a urmat după Unirea Principatelor. Activitatea ei a continuat concomitent cu obţinerea victoriei României în urma Războiului de Independenţă din 1877-1878 şi câtva timp după aceea. „Junimea" a luat naştere la Iaşi în 1863 sau poate 1864, când nişte tineri entuziaşti, abia întorşi de la studiu de la universităţile occidentale, nemulţumiţi în adâncul conştiinţei de starea de lucruri pe care o găseau la întoarcerea în patrie au avut această iniţiativă de a îmbunătăţi situaţia ţării lor. Fondatorii „Junimii" sunt Vasile Pogor (n. 1833), Petre P. Carp (n. 1837), Theodor Rosetti (n. 1837), Titu Maiorescu (n. 1840) şi Iacob Negruzzi (n. 1843).

Demonstrându-şi permanent maturitatea prin calităţile de bun organizator, atent la respectul formelor legale, prin prudenţa şi rafinamentul diplomatic în relaţiile interumane, prin imaginea de om bine pregătit şi cu o temeinică formaţie ştiinţifică, deşi nu era el decanul de vârstă al grupului de „întemeietori", deşi nu provenea dintr-o familie cu veleităţi nobiliare a boierimii locale, Titu Maiorescu se impune în acest cadru, care îi este propice afirmării ca demn intelectual provenit dintr-o familie ardelenească, descendentă pe linie paternă din Petru Maior. Avea numai douăzeci şi trei de ani când se năştea „Junimea" şi odată cu ea se crea o întreagă epocă.

Importanţa studiului limbilor străine

Titu-Liviu Maiorescu s-a născut la Craiova la 15 februarie 1840, fiind fiul dascălului transilvănean Ioan Maiorescu. El era al doilea copil al familiei profesorului, după naşterea în 1838 a surorii sale, Emilia (viitoarea-doamnă Humpel). Tatăl său se înrudea cu Petru Maior, unul dintre corifeii Şcolii Ardelene, iar numele de Maiorescu atestă opţiunea evidenţierii acestei înrudiri, care e dovedită de semnăturile I. Trifu Maioreanu, I. Maior, I. Măiorescu şi, în final, I. Maiorescu.

Pasiunea pentru limba germană şi pentru traduceri o moştenise Titu Maiorescu de la tatăl său, Ioan Maiorescu, profesorul:

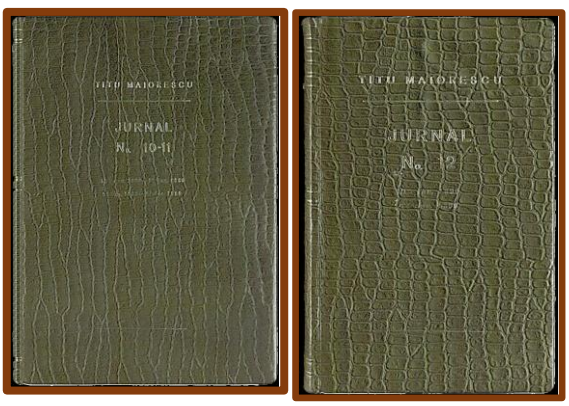
Ioan Maiorescu (1811, Bucerdea Grânoasă, Imperiul Austriac- 24 august/5 septembrie 1864, Craiova, Principatele Române) şi statuia din Craiova

„născut la Bucerdea, lângă Blaj in 1811, mort în Bucuresci la 4 Septembrie 1864. A făcut studiile sale în Blaj, Cluj, Pesta şi Viena, urmând cursurile de filologie, istorie şi teologie în institutul Sfintei Barbara din acest din urmă oraş. Profesor la 1837 într-o şcoală primară din Cerneşti înfiinţată chiar de dânsul, el devine apol inspector şcolar peste Oltenia şi trece pe urmă în Ardeal în timpul revoluţiei de la 1848, unde joacă un rol politic însemnat în mişcarea naţională. El este trimis atunci în Germania de către guvernul provizoriu din Bucuresci spre a stărui în favoarea românilor, şi a protesta contra politicei Rusiei. În acest timp, Maiorescu colabora la *Augsburger Allgemeine Zeitung*, publicând memorii prin cari descria situaţiunea Românilor în Orient şi în Transilvania. Mai târziu, Maiorescu intra ca funcţionar la Ministerul Justiţiei din Viena unde traduce în limba română toate legiuirele austriace. La 1857, el se reîntoarce in ţară

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

spre a se consacra cu desăvârşire profesoratului. Director la Ministerul Cultelor sub A. G. Golescu, el este numit în noembrie 1859, director al Eforiei Şcoalelor. I. Maiorescu a scris *: ltinerar în Istria, un vocabular, 'Die Rumanen des Oesterreichischen Monarhie* (rapoarte) şi mal multescrisori şi memorii publicate în *Revista Noue* de Ioan Ghika." (Rosetti, 1897: 119)

După ce începe studiul la Craiova la vârsta potrivită, părinţii hotărăsc să-l trimită pe Titu Maiorescu la Braşov pentru absolvirea cursului primar în perioada 1850-1851 la Şcoala lui Ioan Barac. La Braşov, clasa I a Gimnaziului român fusese înfiinţată de unchiul său, Ioan Popazu în 1850.În perioada 1851-1858, TituMaiorescu studiază la gimnaziul academic, o anexă pentru externi a Institutului „Theresianum" din Viena, o şcoală frecventată de vlăstarele nobiliare şi ale funcţionarilor Imperiului, pe care o absolvă ca şef de promoţie. La trecerea examenului de maturitate, la 31 iulie 1858 a ţinut o apreciată cuvântare în limba latină şi a fost premiat de ministrul Thun.Înnoiembrie 1855 începe redactarea acelui *Tagebuch***,** pe care l-a continuat până în ultima perioadă a vieţii. Jurnalul îi serveşte navigatorului adolescent drept busolă într-o lume străină, necunoscută, drept un preţios instrument autoformativ şi autoanalitic, ce îi folosea la decantarea gândurilor şi la formarea personalităţii tânărului ambiţios, inteligent şi studios care era în aceşti ani. *Jurnalul*redactat din noiembrie 1855 până la sfârşitul vieţii, iunie1917, cel mai longeviv jurnal din literatura română poate fi citit astăzi şi ca un Bildungsroman, cu precizarea că aici scrisul înseamnă trăire şi autoformare şi nu ficţiune autobiografică. Pentru perioada formării intelectuale o imagine de ansamblu o oferă *Însemnările zilnice* ed. I Rădulescu-Pogoneanu Bucureşti, Socec, 1937, *Epistolarium* (perioada 24 octombrie 1856 – 25 ianuarie 1859 cuprinsă în *Epistolarium)* şi cele 44 caiete ale *Jurnalului.*

Titu Maiorescu ***Jurnal,* manuscris, nr. 10, 11 şi 12**

La 27 octombrie 1858**,** după vacanţa petrecută la Braşov, Titu Maiorescu pleacă pentru continuarea studiilor la Berlin. Pentru a se întreţine a devenit meditator cu 6 taleri pe lună în casa profesorului Daniels, de la Universitatea din Berlin. La 30 ianuarie1859 era profesor de franceză în familia consilierului Kremnitz, cu a cărui fiică mai mare, în vârstă de 20 ani, Clara se va căsători.

La 26 iunie 1859 Titu Maiorescu îşi va trece doctoratul cu o dizertaţie orală la Facultatea de Filosofie a Universităţii din Giessen, după ce la Berlin îi fusese refuzată cererea de echivalare a studiilor vieneze în vederea completării „trieniului" necesar susţinerii doctoratului. Mulţi istorici şi biografi ai lui Maiorescu (George Ivaşcu în *Istoria literaturii române* din 1973, Eugen Lovinescu în studiul monumental dedicat lui Maiorescu) au fost convinşi că la Giessen acesta ar fi susţinut o teză redactată în latină, intitulată *De philosophia Herbarti*. Tudor Vianu notează în *Istoria literaturii moderne* vol. I, Bucureşti, Casa Şcoalelor, 1944, că în urma investigaţiilor întreprinse la Giessen nu a putut găsi teza lui Maiorescu sau informaţii despre aceasta.

La 15 septembrie 1859Titu Maiorescu a obţinut o bursă de trei ani oferită de Eforia Şcoalelor pentru susţinerea doctoratului în litere la Sorbona. În decembrie 1860, redactându-şi, dezvoltându-şi şi publicându-şi teza de doctorat de la Giessen, Maiorescu a obţinut echivalarea diplomei de doctor cu o licenţă în litere în Franţa. Pentru că îşi dorea mai degrabă o licenţă în drept, a informat „Onorata

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Eforie" despre substituirea studiilor. Din *Epistolarium* rezultă că în această perioadă Maiorescu stătea mai mult la Berlin, unde, după publicarea lucrării *Consideraţii filosofice pe înţelesul tuturor* fusese primit din 1861 ca membru al Societăţii filosofice din Berlin. Aici va conferenţia despre tragedia franceză şi despre muzica wagneriană în faţa unui public ce cuprindea profesori universitari berlinezi. Tot acum se ocupa de traducerea lucrării lui Immanuel Kant „Critica raţiunii pure".La 28 noiembrie 1861şi-asusţinut dizertaţia *Du régime dotal* cu care a obţinut licenţa în drept la Sorbona.

Perioada anilor 1861-1863 debutează cu o ascensiune profesională rapidă şi cu multe realizări personale.Întors în ţară, Maiorescu a fost numit la 2 iunie 1862 supleant la Tribunalul Ilfov, fiind promovat în scurt timp procuror. La 13 noiembrie 1862a fost numit director al Gimnaziului central de la Colegiul naţional din Iaşi şi în paralel se ocupa cu predarea unui curs de istorie la Universitatea din Iaşi. În vara lui 1862 are loc căsătoria sa cu Clara Kremnitz, iar la 28 martie 1863naşterea fiicei sale, Livia. Din februarie până în septembrie 1863 este decanul Facultăţii de litere, iar din septembrie este ales rectorul Universităţii din Iaşi. La 2 octombrie 1863 Maiorescu este numit directorul Institutului Vasilian, pe care-l va reorganiza din temelii numindu-l Şcoala Normală de la Trei Ierarhi.

Un personaj legendar din istoria culturii române

Intervalul 1864-1867 este cunoscut în toate monografiile maioresciene sub numele deepoca întemeierii societăţii „Junimea". „*Junimea*" şi *Convorbirile literare* au reprezentat un fenomen spiritual unic de la jumătatea veacului al XIX-lea românesc, menit să facă ordine într-o epocă postrevoluţionară umbrită de neclarităţi şi de confuzii de toate felurile, să selecteze şi să promoveze prototipuri de scriitori deveniţi mari clasici ai literaturii, adică scriitori „de primă clasă", modele pentru generaţiile literare ce vor urma. Ascultându-i cu atenţie pe cei care se întâlneau în cenaclul „*Junimii*", notându-şi impresiile despre aceste întâlniri, spre a le savura în Olimpul atemporal al memorialisticii reflexive, Titu Maiorescu a strălucit prin formulările sale normative, polemice şi riguroase. Ideile sale au avut o rezonanţă deosebită, influenţând opinia publică, impunând un standard estetic literaturii şi un statut moral pentru oamenii de cultură. Combativ, perseverent şi inteligent, cu o deschidere către universalitate, cu simţul noului şi al originalităţii, riscând să se piardă în noianul preocupărilor şi al cunoştinţelor la care aspira, mobilizându-se pentru căutarea raţională a conceptelor, investigând cauzele şi efectele fenomenelor în clipe în care viaţa nu a avut prea multă răbdare cu el, Titu Maiorescu rămâne un personaj legendar în istoria culturii române.

150 de ani de la apariţia primului număr din revista „Convorbiri literare" , 1 martie 1867

Când apărea la Iaşi revista *Convorbiri literare* la 1 martie 1867, fondatorii Junimii îşi transformaseră deja în tradiţie atât prelecţiunile populare, cât şi dezbaterile din salonul literar care începeau să capete tipicul lor.

La Iaşi, pe colţul străzilor Vasile Alecsandri şi Cuza Vodă fondatorii „*Junimii"* au înfiinţat în 1865 ***Tipografia*** *„Junimea*", cea unde avea să se tipărească revista *Convorbiri literare* la 1 martie 1867. În Iaşi existau pe atunci doar două librării: cea a lui Petrini,

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

„pe str. Ştefan cel Mare, în vechile case cu bolţi vis- à-vis de Mitropolie" (Şuţu, 1928: 189) şi cea a lui Cristofor. Cu un simţ de marketing cultural clar format, Vasile Pogor şi Nicu Burghele au înfiinţat în acelaşi loc şi o librărie unde au început să vândă cărţi şi rechizite comandate la Paris. L-au angajat pe Lewandowski, de profesie telegrafist şi în decembrie 1868 au deschis **Librăria** „*Junimea*". Revista „Convorbiri literare" publica şi ea reclama pentru acest magazin: „De curând s-a deschis la Iaşi Librăria «Junimea» în casele Băncii în colţ" (zidirea aparţinea Băncii Moldovei de alături)."
sau

HARTA
REZEŞUL
Operetă comică
într'unu actu,
de
VASILE ALECSANDRI.
(Estrasu din Convorbiri Literare,)
Editoru, Th. Balassan.
IASSI, 1871.
TIPOGRAFIA SOCIETĂŢII JUNIMEA

„Se află de vânzare la Tipografia Societăţii Junimea toate numerile „Convorbirilor Literare" pe anul I (1 martie 1867-1 martie1868) broşate într'unu volumu. Preţul 1 galbenu.

De vĕnzare în magazinul Domnului Hildebrand, casele Bancei:

Musica clasica pentru claviru

cu preturile cele mai moderate.

1) Beethoven, Sonata , au clair de lune". Preţul 3 ½ lei vechi

2) „ Sonate pathétique. " 4 lei

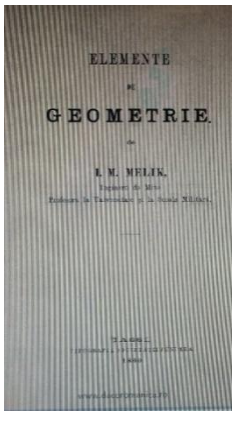
3) Haydn , Sonata No. 1." 3 lei. Toate trei in ediţiunea de lucsu a lui E. Hallberger din Stuttgart."

Nu s-a putea spune că librarii junimişti nu erau la curent cu activitatea editorială a celor mai mari editori precum este Eduard Halberger din Stuttgart întemeietorul Institutului de Xilogravură care îi poartă numele graţie metodei sale de incizie în lemn a spaltului destinat tipăriturilor care redau fidel liniile desenului. Partiturile nemţeşti ale clasicilor literaturii pianistice universale erau o marfă de lux, destinată iniţiaţilor. „*Junimea* fiind o societate eminamente aristocratică, evident că ea cultiva şi muzica. Îşi avea compozitorii ei, orchestranţii ei şi melomanii ei. Aşa bunăoară: Alecsandri cânta din orgă la Mircesti. Petre carp era bun pianist. Theodor Rosetti, cumnatul lui Cuza Vodă, de asemenea cânta la clavir. Iacob Negruzzi cânta din flaut. A.D. Xenopol, pianist. T.T. Burada, violonist. N. Burghele, pianist. G. Scheletti, compositor. Uneori Carp şi Burghele cântau la pian la patru mâini, iar alteori Carp concerta solo, acompaniat de Burghele. Acestuia din urmă i s-a făcut şi un cântec popular: Bir, oiţă , bir/ eu cânt la clavir.

Dar Maiorescu? Era el un simplu amator de muzică sau un simplu meloman?

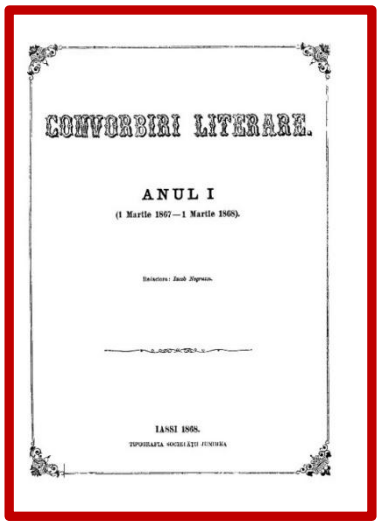
Nu. Maiorescu cânta din două instrumente: din flaut şi din violoncel. Dar pe măsura succeselor sale de pe catedra universitară, de la bara justiţiei, de la tribuna parlamentului, de pe banca ministerială şi din laboratorul creator al erudiţiei sale filosofice şi critice, Maiorescu a neglijat fără voie, instrumentele sale favorite rămânând însă toată viaţa un pasionat amant al muzicei" (Săteanu, f.a.: 28)

Tipografia *Junimii* se aliniază tendinţei existente în lumea editorilor europeni de la mijlocul veacului al XIX-lea şi anume realizarea unor produse destinate unei producţii de masă, în concordanţă cu strategia culturală a Societăţii *Junimea*. Producţia de carte trebuia să fie rentabilă şi vandabilă, iar în acest sens selecţia titlurilor se făcea şi în funcţie de raţiunile de marketing şi advertising.

ELEMENTE
DE
GEOMETRIE.
de
A. M. MELIK.

Numele unui autor popular consacrat cântărea greu în formularea recomandărilor pentru editare. La tipografia *Junimii* văd lumina tiparului diverse lucrări precum este cea a lui Vasile Alecsandri *Harţă Rezeşul: operetă comică într'un actu,* Iassi : Editoru Th. Balassan (Tipografia Societăţii Junimea), 1871, o carte de 45 de pagini de format Charpentier (11,5 x 18,3 cm), o carte de buzunar rentabilă , de 19 cm. Pe prima pagină

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

CONVORBIRI LITERARE.

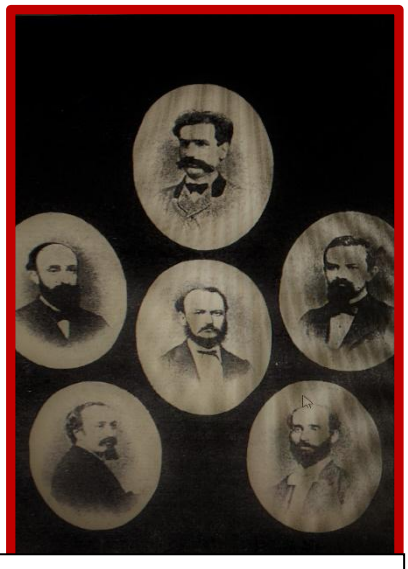
ANUL I

(1 Martie 1867—1 Martie 1868).

IASSI 1868.

apare clar menţiunea „extras din *Convorbiri literare*”. Junimiştii, ca şi alţi editori români cunoşteau cărţile de buzunar ale lui Gervais-Hélène Charpentier, (2 07 1805- 14 07 1871). Acesta era un librar şi un editor francez faimos, pentru că este considerat părintele formatului cărţii de buzunar, creatorul colecţiei « Bibliothèque Charpentier », cea care a furnizat istoriei literare lucrările clasicilor modernităţii din culturile franceză, engleză, germană, italiană, spaniolă şi portugheză. E de amintit faptul că Th. Balassan, editor al editurii şi tipografie Junimea îşi va continua activitatea tipografică şi editorială, iar numele său, însoţit de prescurtarea pr. apare pe Legea Codicelui silvic. Iaşi, Editor Th. Balassan (Tipografia Curţei Regale, pr. Th. Balassan), 1890. (20 x 14). 21 p. (BAR 1 66965).

În această tipografie văd lumina tiparului diverse manuale şcolare precum este cel referitor la *Elemente de geometrie* de Melik, Ioan M. (1840-1889), Iassi: Tipografia Societăţii Junimea, 1869 format VIII, 207 p. : fig. ; 19 cm. Ioan M. Melik era „inginer de mine, profesor la Universitate şi la Şcoala Militară” aşa cum se precizează pe coperta volumului şi autorul unei alte lucrări, „*Elemente de aritmetică*, carte autorisată de onor. Ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice, ediţia a doua, redactată conformu cu nouăle programe”. În acelaşi timp el înfiinţase şi o şcoală particulară în 1866 în Iaşi care a funcţionat până în 1879, sub numele de „Institutul Academic” într-o casă din strada Haralamb, cuprinzând trei clase primare, trei inferioare de liceu, două superioare şi cel ce urmă an pentru secţia bacalaureat. A avut trei sau patru ani şi o clasă preparatorie pentru cursul inferior al Şcolii Militare. În 1879 această şcoală particulară s-a unit cu o alta, „Liceul Nou”, fondată în 1870 şi s-a contopit cu ea sub numele de „Institutele Unite” funcţionând până în 1907.

Fondatorii ***Institutului Academic*** din Iaşi:
rândul I:**I.M. Melik**
rândul II: **N. Culianu, P. Poni, T. Maiorescu**
rândul III: **dr. Ciurea, S. Bodnărescu**

Fondatorii acestei şcoli au fost „Titu Maiorescu, profesor de literatură şi filozofie la cursul superior, Ion Melik profesor de aritmetică şi de geometrie tot la cursul superior, Neculai Culianu, profesor de algebră, trigonometrie şi cosmografie la cursul superior, Petru Poni profesor de fizică şi de chimie la cursul superior, Pavel Paicu, profesor de latină, română şi germană la cursurile inferior şi superior, dr. Ion Ciurea, profesorul de higienă şi medicul instituţiei şi D. Quinezu, profesor de matematică la cursul superior”. (Şuţu, 1928: 208-209). Aici a fost profesor de germană între 1874-1875, un semestru şi Mihai Eminescu, ţinându-i locul lui Samson Bodnărescu, devenit director al Liceului Başotă. Eminescu era un profesor care nu le-a dat note mari elevilor săi adolescenţi, iar aceştia s-au răzvrătit hotărând să chiulească de la ora de germană. Directorul liceului, Ioan M. Melik a hotărât să îi întrebe de ce s-au comportat în acest mod şi aflând despre ce era vorba, nemulţumit că elevii făceau ce doreau ei la şcoală, a hotărât să procedeze şi el la fel, luând hotărârea de a-i omite de la în dejun în ziua respectivă. Cei 37 de elevi de la secţia I superioară s-au revoltat în continuare şi urmarea a fost exmatricularea tuturor celor care se solidarizaseră şi desfiinţarea secţiei I superioară. Eminescu s-a retras din învăţământ. Ioan Melik a rămas multă vreme director al acestei instituţii din 1866 până în 1883 şi a revenit în acestă funcţie de două ori până în

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

1891, când a plecat din lumea aceasta. Şcoala nu avea mulţi elevi, dar taxele pe care le plăteau aceşti cursanţi erau între 700 lei (cursul primar), 900 lei (cursul inferior) şi 1000 lei (cursul superior), astfel încât înființarea unei instituții de învățământ dotată cu tipografie şi librărie era o noutate, iar producția de carte a Tipografiei Junimii era susținută de nevoia de informare a acestor suflete tinere, al căror scop era în primul rând obținerea bacalaureatului.

Distribuţia, abonamenteleşi costurilerevistei *Convorbiri literare* sunt precizate în nr. 9 an III 1 iulie 1869: „Abonamentul pe un anu pentru România liberă 1 galbenu; pentru Austria.5 fl.; pentru Basarabia rusească 1 ½ galbenu.

Abonamentele se facu în Iassi la Tipografia Societăţii Junimea, în Bucureşti la librăria Socec & comp." (*Convorbiri literare*, 9 III 1869: 1)

În structura revistei, feed –back-[ul] cititorilor juca un rol important. Corespondenţa cu cititorii revistei este de cele mai multe ori telegrafică şi totdeauna se află la sfârşitul revistei într-o rubrică specială în care se precizează continuarea colaborării sau majorarea preţului revistei de la 4 florini la 5 florini pentru cititorii din Austria:

„CORESPONDENŢA.

Onor. Soc. de lectură din Oradea mare. Ve mulţamimu; bucurosu şi în anul viitoru.

Mai multi abonaţi din Austria. Pretul abonamentului este urcatu la 5 fiorini." (Convorbiri literare, 02 , an III, 15 martie 1869:40)

Alteori precizările sunt legate de greutăţile legate de expedierea peste hotare a revistei, de posibilitatea procurării unor numere mai vechi ale revistei, de primirea unei scrisori personale cu precizările corespunzătoare şi de refuzul clar, ironic, politicos, ferm în privinţa publicării anumitor manuscrise ale corespondenţilor:

„CORESPONDENŢA.

D-lor abonati din Beserabia. Deşi ne se dăduse auctorisarea de -a avè abonaţi in Beserabia, numerele trimise ne-au fostu înapoite de la frontieră şi trebuie să îndeplinim încă formalităţi care vor aduce multe întârdieri.

D-lui Cod. Grig. Viena. Mulţămire. Urmează scrisoare cât mai curèndu.

Onor. Corpu învăţătoru din Satulungu. Grebiţi-ve aţi pute găsi încă volumul anului II, acel al anului I nu mai este.

D-lui G. S. Ne pare foarte rău, dar nici una din fabule n'a fostu găsită potrivită pentru publicare.

D-lui E. B. Opriţi-ve Ia actul întèiu.

D- şoarei C. Ch. B. Cu mare părere de rău….

D-lui P. V.G. Păměntu, morměntu ; - morměntu, păměntu, ; -, Păměntu, morměntu..... 0 Red." (Convorbiri literare 03 III 1 aprilie 1869:56)

În alte numere în locul corespondenţei apare câte o notiţă legată de modalitatea de reproducere/ republicare a textelor deja publicate în *Convorbiri literare.* Un exemplu în acest sens este *Albina Pindului,* revistă literară bilunară în primii doi ani şi apoi cu o apariţie regulată editată între 15 iunie 1868 şi 1 aprilie 1870, 1 şi 15 ianuarie 1871 şi de la 15 aprilie 1875 până în 1876 la Bucureşti şi Craiova editată şi sponsorizată de către Gr. H. Grandea, funcţionar al statului şi profesor de liceu. Notița este de fapt o întrebare retorică care îndeamnă la citare corectă a sursei de preluare a textului literar:

„NOTIŢA.

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Cu toate publicaţiunile noastre anterioare prin care rugămu foile ce ne facu onoarea de a reproduce articulile noastre de prosă sau poesii, să arate că articulele sunt reproduse dupa ḑiarul nostru, „Albina Pinduluiu urmează a reproduce poesii din „Convorbiri Literare" fără a se conforma invitaţiunii noastre. Într'unu numeru amu găsitu Tënera Crieolă" de D. V. Alecsandri acum in numărul 7 vedemu reprodusă poesia Calul Cardina- lului Bathory de acelaşu poetu. Sunt aceste toate erori din partea redacţiunei Albinei Pindului ?

Red."

La sfârşitul primului an de apariţie al revistei *Convorbiri literare* era publicat un apel către autorii români rugând ziarele româneşti să îl reproducă. Era un îndemn la creaţie susţinut de o politică editorială riguros formulată, care urmărea stimularea creaţiei originale şi publicarea ei cu ortografia cu litere latine, prioritatea având cărţile didactice cu un public ţintă clar definit şi care erau în acest fel vandabile din momentul intrării în tipografie:

„Apelu la autorii români.*

Societatea literară *Junimea* din Iassi posede o tipografie complectă, a cărei întrebuinţare o pune la dispositiunea autorilor români cu următoarele condiţiuni:

1) Orice manuscriptu românescu, a cărui oportunitate se va fi constatatu de unu Comitetu alesu pentru fiecare opu dintre membrii competenţi ai *Junimei* , se va imprima cu cheltuiala Societăţii.

2) Din vinderea cărţilor tipărite, Societatea îşi reservă dreptul de a se indemniza, socotindu-şi cinci galbeni pentru coala de 16 pagine la una mie esemplare formatul Charpentier. Banii reintraţi au destinarea de a servi la alte publicaţiuni de acelaşu feliu.

3) Odată Societatea îndemnizată conf. art. precedentu, totu venitul din vinderea cărţilor este alu autorului.

4) Administraţiunea Tipografiei Societăţii este obligată, faţă cu autorii de cărţi imprimate la ea, de a le da din anu în anu socoteala despre vinderea cărtilor lor, resp. de a le respunde banii ce li se cuvinu.

5) Ortografia cu care se imprimă cărţile românesci ale Societăţii, este cea publicată în cartea D-lui Maiorescu „Despre scrierea lirnbei române". Cu toate aceste Societatea nu impune ortografia ei în modu obligatoriu, ci invită numai pe acei autori, cari aru voi să-şi vadă scrierile imprimate alt feliu, ca să mentioneze aceasta espres.

6) Pentru ficsarea preţului, cu care sa se vëndă o carte imprimată Societatea se va înţelege totdeauna cu autorul ei.

7) Autorii, cari cu aceste condiţiuni sunt dispuşi a se folosi de înlesnirea ce le presintă Societatea prin tipografia ei, voru binevoi a adressa manuscriptul lor aceluia din membrii Societăţii, care este însărcinatu cu administraţiunea anuală a Tipografiei (Adressa: Administratorul Tipografiei Societatii Junimea, Iassi, casele Bancei). Membrul administratoru dă chitanţă de primire, înaintează manuscriptul în desbaterea Societăţii şi, la casu de primire, se obligă în numele Societăţii la editarea manuscriptului sub condiţiunile cuprinse în acestu apelu.

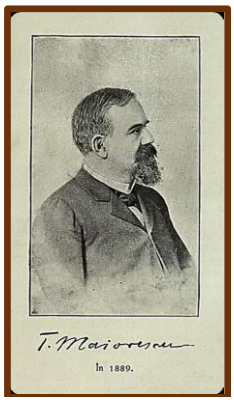
8) Manuscriptele, care nu voru păre Comitetului Societăţii apte pentru imprimatu, se voru înapoi îndată autorilor lor.

9) În privinţa priorităţii la punerea sub presă vor fi preferite cărţile pentru usul şcoalelor.

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

**Ţiarele române, care n-au publicatu încă acestu apelu, sunt din nou rugate a-I reproduce."* *(Convorbiri literare* nr. 24, I 1868: 351*)*

Colaboratorii revistei sunt politicieni şi oameni de cultură, care împletesc preocupările lor academice sau didactice cu obligaţiile comunitare, pe care le presupun funcţiile social-politice ocupate. Acţiunile revistei sunt iniţiate de un colectiv format din tinerii discipoli ai lui Maiorescu, iar uneori antrenează întreaga conducere a cenaclului şi a revistei. În „Convorbiri literare" publică moldoveni (Vasile Alecsandri, Dimitrie Onciul, Al. Philippide), munteni şi olteni (Ion Ghica, Alexandru Odobescu, Ion Luca Caragiale, Grigore Antipa, Simion Mehedinţi), dobrogeni (Panait Cerna), ardeleni (Ioan Slavici, George Coşbuc, G. Bogdan Duică, Sextil Puşcariu), români ai diasporei (Theodor Capidan) şi străini (Gustav Weigand, Meyer-Lübke, J. Urban – Jarnik, Mario Roques). „Convorbirile literare" au realizat o reunire a intelectualităţii de pretutindeni, a personalităţilor marcante din toate sectoarele (Simion Mehedinţi, P.P. Negulescu) şi a dizidenţilor (Mihail Dragomirescu, Constantin Rădulescu Motru). Prin colaborările pe care le are şi prin publicul căruia i se adresează, „Convorbirile literare" reprezintă prima revistă de talie naţională, deosebită de publicaţiile regionale cu ţinută provincială. Bucurându-se de solidaritatea intelectualilor care îi erau colaboratori, revista are o deosebită forţă combativă raportându-se la viaţa românilor, ca naţiune ce căuta să-şi împlinească idealurile. Tezaur sacru de cunoştinţe enciclopedice, revista a publicat studii literare, filologice, filosofice, economice, biologice, financiare sau agronomice, care i-au conferit prestigiul şi valoarea. S-a spus despre Junimea, grupare culturală şi literară care ia naştere la Iaşi in toamna lui 1863 că a generat nu doar un curent de idei complex (junimismul), ci şi o stare de spirit , constând într-un „criticism pozitiv ce aspira spre creaţie şi consolidare" (Z.Ornea, *Junimea şi junimismul*, Bucureşti, Editura Eminescu,1975) Junimiştii creează o modă nu numai în felul de a se înveşmânta, ci şi în acela de se comporta. Pentru ei detaliul vestimentar justifică o atitudine mentală şi introduce un aspect al staturii lor intelectuale, pe care costumul epocii precedente nu îl avea. Moda pe care ei o introduc este ca un spectacol de artificii al ideilor noi. Reprezentaţia aceasta pe care junimiştii o dau pe scena literaturii române este îndelung studiată şi riguros pregătită. Arta seducţiei, pe care se bazează această modă a epocii este plină de culoare. Literatura devine scena pe care defilează treptat cele mai prelucrate şi mai spectaculoase forme, cu caracter eminamente de modele. Marile colecţii de opere sunt tratate ca personaje asupra cărora lumina reflectoarelor memorialiştilor timpului trebuie să cadă într-un anume fel. Regia acestui spectacol este realizată minuţios, nimic nu seamănă cu o romantică melodie impromptus. Fiecare detaliu este pus în valoare într-un anume fel, exact ca la teatru.

„Degetul de lumină" al lui Titu Maiorescu

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Din ciclu de studii junimiste realizate de către Eugen Lovinescu (şi anume *Titu Maiorescuvol. I* (1840.1876), *Titu Maiorescuvol. II* (1876-1917), Editura Fundaţia pentru Literatură şi artă Regele Carol II, *P.P. Carp critic literar şi literat*, Biblioteca pentru toţi, *Antologia ideologiei junimiste*, Editura Casei Şcoalelor, *Titu Maiorescu şi posteritatea lui critică*, Editura Casei Şcoalelor, *Titu Maiorescu şi contemporanii săi vol. I V. Alecsandri, M. Eminescu, A.D. Xenopol*) reiese clar că întreaga literatură română post junimistă a fost structurată în funcţie de reperul personalităţii lui Titu Maiorescu. În concepţia lui Eugen Lovinescu Titu Maiorescu este „omul celor două revoluţii: revoluţia culturală încheiată la 1873; revoluţia estetică încheiată la 1886; se poate spune că după 1895 atât T. Maiorescu cât şi *Convorbiri literare* devin postumi." (Lovinescu, 1943: 9) astfel încât, generaţiile de literaţi care şi-au dezvoltat ideile, au fost grupate de către exegetul modernismului şi al sincronismului românesc în mod cronologic astfel:

Din întâia generaţie post maioresciană fac parte Mihail Dragomirescu, S. Mehedinţi, P.P.Negulescu, C.Rădulescu Motru, D. Evolceanu, I.A. Rădulescu Pogoneanu, (studenţi ai lui Maiorescu, selectaţi de el la lucrările scrise, deveniţi tineri redactori ai *Convorbirilor literare* unde criticul le-a deschis drumul şi care au creat o literatură apologetică la adresa familiei junimiste şi a mentorului său), G. Bogdan Duică, Duiliu Zamfirescu, continuatorul criticii estetice (Bucuţa, 1937), N. Petraşcu, Anghel Demetriescu, reacţiunea sămănătoristă a lui N. Iorga şi reacţiunea modernistă a lui O. Densusianu;

A doua generaţie post maioresciană îi cuprinde pe: I. Petrovici, singurul dintre cei care l-au cunoscut pe Titu Maiorescu, E. Lovinescu, care mărturisea că s-a format în atmosfera junimistă polemică dintre Titu Maiorescu, „Cristoforul Columb al criticei" şi C.D. Gherea „Amerigo Vespuciu al noului continent descoperit de T. Maiorescu" (Lovinescu,1943: 270), Paul Zarifopol, D. Caracostea şi Garabet Ibrăileanu cu reacţia poporanistă;

A treia generaţie post maioresciană îi include pe G. Călinescu, Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu şi Tudor Vianu.

Din acţiunea critică a lui Titu Maiorescu se cristalizează două direcţii: pe de o parte el luptă împotriva „formelor fără fond", adică a minciunii şi a imposturii pe toate planurile (cultural, social, ştiinţific, politic). Pe de altă parte, Titu Maiorescu este în istoria literaturii române autorul conceptului de „autonomie a esteticului", realizând pentru prima dată disocierea dintre etnic, etic, cultural, educativ, patriotic –pe de o parte şi estetic, pe de altă parte. În concepţia sa, emoţia estetică în sine este şi „culturală, şi educativă şi naţională şi morală" (Lovinescu, 1943: 279). El reprezintă o „îmbinare armonioasă a ideilor civilizaţiei apusene cu elementul naţional" (Lovinescu, 1943: 272).

Prietenia cu I. A. Cantacuzino-Zizin şi primele traduceri ale lui Arthur Schopenhauer în limba franceză şi în limba română

În prefaţa *Însemnărilor zilnice* din perioada 1881-1886, editorul scrierilor lui Titu Maiorescu, I. Rădulescu Pogoneanu scria că despre mentorul *Junimii* s-au răspândit două legende fără nici un sâmbure de adevăr legate de faptul că acesta obişnuia să îşi repete discursurile în oglindă şi că era adeptul filosofiei pesimiste a lui Arthur Schopenhauer. Toate aceste legende au fost diseminate şi prin intermediul caricaturii realizate în tuş şi acuarelă de Nicolae Petrescu-Găină, realizată în 1917, intitulată:

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

T.L. Maiorescu –un om cu logică. Autorul său este un cunoscut ca artist caricaturist al oamenilor politici, artiști și intelectuali de prestigiu, care au trăit la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Adevărul este că Titu Maiorescu a avut un rol hotărâtor în promovarea operei lui Arthur Schopenhauer prin intermediul traducerilor în limba franceză şi în limba română. Bun prieten cu I. A. Cantacuzino-Zizin (1829-1897), primul traducător din lume în limba franceză al operei lui Arthur Schopenhauer, Titu Maiorescu l-a îndemnat pe acesta să traducă şi l-a ajutat să corecteze textul, pe care l-a sfătuit să îl publice apoi şi la editura Socec. Zizin,Jean Alexandre Cantacuzène / Ioan Alexandru Cantacuzino era descendentul unei familii fanariote şi studiase matematica şi fizica cu rud Topfer la geneva şinu era nimeni altul decât personajul care a făcut parte din Căimăcănia de trei din Moldova din perioada octombrie 1858- 5/17 ianuarie 1859 (formată din I.A.Cantacuzino –Zizin, V.Sturdza, Anastasie Panu), care a înlocuit pe Şt. Catargiu şi care a pregătit drumul alegerii unui singur domnitor pentru Principatele Unite: Alexandru Ioan Cuza (ian.5/17 1859– febr.11/231866). Între Fondurile de Arhivă istorică ale colecţiilor speciale ale Bibliotecii Naţionale a României în Fondul M. Kogălniceanu se află printre altele şi documentele din 1898 ale caimacanului Ioan Al. Cantacuzino cu privire la înmormântarea sa pentru care fuseseră mandataţi Th. Rosetti şi T. Maiorescu. Într-un *Dicţionar la contemporanilor* „Cantacuzino J. A. (Zizine) era inclus în calitatea sa de „Om politic născut în Suceava la 24 iunie 1829. A făcut studille sale in Geneva, avénd caprofesor pe vestitul scriitor Topfer care menţionează în cartea sa *Voyage en zigzag* pe tânărul Cantacuzino între elevii săi. A fost director-general al teatrelor, agent diplomatic al ţării la Belgrad şi Ministru de Finance în cabinetul Al. G. Golescu de la 2 Februarie 1870 pînă la 20 Aprilie acelaş an. Cu desăvârşire retras din viaţa politicăde vre-o două-zeci de ani, J. Cantacuzino şi-a sacriticat tot timpul studiului sciinţelor naturale şi literaturei El este traducltorul operelor lui Schopenchauer (sic!) în limba franceză (Ediţia Alean Paris si Soccec, Bucuresci).

La 1848, când mijloacele de comunicaţie erau încă aşa primitive şi dificile, J. A. Cantacuzino a întreprins o lungii călătorie în America.” (Rosetti, 1897:43)

Fire studioasă, atentă la detalii, la rândul său Titu Maiorescu a lucrat neîncetat vreme îndelungată la traducerea în limba română a *Aforismele* lui Schopenhauer(*Parerga und Paralipomena*-1851)reuşind să editeze cinci ediţii, cu semnificative diferențe până în momentul plecării sale din această lume.

„Maiorescu (Titu). Profesor universitar, publicist, om de stat, născut in Craiovala 15 Februarie 1840, fiul lui IoanMaiorescu. A făcut studiile sale în Theresianum la Viena şi le-a terminat în Berlin şi Paris. Întors în țară, a fost numit la 1862, procuror pe lângă Trib. Ilfov, apoi in Decembrie din acelaşi an, profesor la Universitatea din Iaşi ales şi primul el rector. A maifost cat-va timp director al liceului din Iaşi şi apol al Şcoalei normale Trei Erarchi. În capitala Moldovei, T. Maiorescu fondeazăîmpreuna cu I. Negruzzi, P. P. Carp,Th. Rosetti, V. Pogor, societatea literara Junimea şi revista Convorbiri literare.

Ales pentru prima dată deputat la 1871, este de /a 7 Aprilie 1874 până la Ianuarie 1876, ministru al Şcoalelor în cabinetul Lascăr Catargiu, apoi până la August 1876, agent diplomatic al tărei la Berlin.

Dat în judecată de Camera liberală din 1876 împreună cu colegii sèi din cabinetulL. Catargiu, el este ales de colegiul din Iaşi deputat al opoziției în Ianuarie 1878.Imediat după aceasta,

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Camera a retras actul de acuzare in contra foştilor miniştrii conservatori.La 1884, T. Maiorescu este transferat caprofesor de logică şi filosofie la Universitatea din Bucuresci, care în 1892 l'a ales rector şi în 1895 senator, reprezentant al colegiuluiuniversitar. De la Martie 1888 până la Martie 1889 şi de la Noembrie 1890 până la Ianuarie1891, el a mal fost Ministru al Şcoalelor în cabinetele Th. Rosetti şi general Manu. T. Maiorescu a publicat: *Auges Thilosophische*(Berlin 1863). *Critice* 3 vol. *Logica,Aforismele* lui Schopenhaner (traducere) 'Precedenteconstittilionale, mal multe discursurlpolitice printre care' *Reforma instrucţiunei publice*, precum şi traduceri de novele şidrame streine.*Discursuri politice* 2 vol. (1897).”(Rosetti, 1897:)

Rivalităţi, calomnii, duel, divorţ şi visul emigrării în America

Această perioadă este însă şi epoca rivalităţii şi a calomniilor lui Nicolae Ionescu şi a „Fracţiunii libere şi independente ieşene” în revista „Tribuna”, terminată cu judecarea procesului la Curtea de Apel, cu integrarea lui Maiorescu în posturile de rector şi de profesor din care fusese suspendat şi urmată de pedepsirea calomniatorilor.

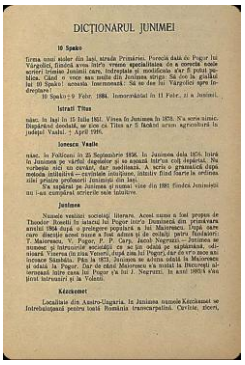
De asemenea, aceasta este şi epoca întemeierii Institutului academic, colegiu particular care din 1879 se va numi Institutele Unite. În paralel cu toate aceste evenimente, la 24 august 1864are loc moartea tatălui său, Ioan Maiorescu, urmată la 23 noiembrie 1864 de cea a mamei, Maria Maiorescu (născută Popazu).După mutarea capitalei ţării la Bucureşti, Iaşiul devine „centrul mişcării literare sau ştiinţifice” prin „cursurile publice” pe care le recomanda Ministrul Instrucţiunii Publice de atunci, Alexandru Odobescu. (vezi Lumina nr. 10/ 1863). Aceste „cursuri publice” sau „prelecţiuni populare” vor determina colaborarea lui Maiorescu cu Vasile Pogor, cu Petre P. Carp şi întemeierea alături de Theodor Rosetti şi de Iacob Negruzzi a societăţii „Junimea”.Informaţii şi documente despre activitatea din această perioadă au fost publicate de I.E. Torouţiu în Studii şi documente literare şi de I.Negruzzi în *Amintiri* de la „Junimea, Bucureşti, „Cartea românească”, 1939.

La 11/23 februarie 1866a avut loc complotul, care a determinat abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza şi în care au fost implicaţi junimiştii Petre P. Carp şi Vasile Pogor. Titu Maiorescu intervine scriind în mod anonim în întregime publicaţia „*Vocea patriotică*” în momentul în care după detronarea domnitorului existau pretenţii de rupere a Unirii Principatelor şi de alipire a Moldovei la Basarabia ocupată în 1812. *Însemnările zilnice* cuprind mărturisiri despre preocupărilelui Maiorescu, care lucra şi care a terminat în iunie 1866 *Despre scrierea limbei române*, primul dintre studiile despre reforma lingvistică referitoare la necesitatea folosirii alfabetului latin în locul celui chirilic şi a ortografiei fonetice. Principalele idei ale studiului *„Despre scrierea limbii române” (1866)*sunt formulate clar şi sintetic.Perioada 1867-1873 a debutat la 20 iulie 1867 cu un succes al lui Titu Maiorescu, care a devenit membru al recent constituitei Societăţi academice şi a renunţat, în urma contestărilor adversarilor săi, la postul de rector al Universităţii, pe care l-a preluat Ştefan Micle.Întemeietorii Institutului Academic erau, unii dintre ei, junimişti: N. Culianu, Petre Poni, P. Paicu, I. Melnic.

La 16 ianuarie 1868, Titu Maiorescu a fost înlocuit de la conducerea Institutului Vasilian de către noul ministru, Dimitrie Gusti. În august 1868, Maiorescu şi-a înaintat demisia din Societatea academică română dominată de etimologişti. Tot în această perioadă a avut loc conflictul cu adversari universitari şi neuniversitari, care au determinat destituirea din învăţământ, pentru că în perioada în care avusese concediu medical de la Universitate a trebuit să pledeze în mai multe procese, în care fusese angrenat anterior. Prin telegrama ministrului P. P. Carp se va reîntoarce la catedră.Tot acum,

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)
1925, Anul 68, nr. 1, p. 52

Mihai Eminescu, student la Viena îi trimite spre publicare la „Convorbiri literare" poezia „Venere şi Madonă", pe care mentorul junimist o citeşte în cenaclu cu satisfacţia descoperirii unui model de poet.În acelaşi an,la 9 august 1870 a avut loc naşterea fiului său, Liviu. În octombrie 1870, au apărut primele semne de hipoacuzie a urechii stângi şi din acest motiv Maiorescu s-a hotărât să plece pentru o consultaţie de specialitate la Berlin.În aprilie 1871,cu ocazia vizitei perechii princiare la Iaşi, ministrul de externe Costaforu i-a propus liderului literar al „Junimii" să intre în politică alături de câţiva reprezentanţi de seamă ai grupării, în guvernul conservator al lui Lascăr Catargiu, ceea ce s-a şi întâmplat. În mai 1871 Maiorescu a devenit deputat de Severin şi Piteşti, la colegiul al IV-lea. În toamna lui 1871, din cauza absenţelor de la Universitate, determinate de participarea lui la sesiunea Parlamentului, Titu Maiorescu a fost scos din postul de profesor chiar de către un ministru din propriul partid. (Christian Tell).

DICŢIONARUL JUNIMEI

Activitatea sa ştiinţifică a continuat şi în primul număr al „Convorbirilor literare" Maiorescu a publicat studiul *Despre poezia român***ă** cunoscut sub titlul *O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867*.Acest prim articol de estetică literară românească din istoria noastră ilustrează intuiţia critică, simţul valorilor, spiritul sintetic şi limbajul elevat, tipic mentorului „Junimii". La 7 aprilie 1874 Maiorescu e numit ministru al Instrucţiunilor Publice şi al Cultelor în guvernul lui Lascăr Catargiu. Cerând în proiectul său de lege pentru transformarea învăţământului suprimarea unor catedre, Senatul îi respinge în şedinţa din 28 ianuarie 1876 proiectul, iar Maiorescu demisionează în aceeaşi zi.Pentru perioada 1874-1881de o deosebită însemnătate apar *Jurnalul* şi *Corespondenţa* purtată cu diverşi junimişti. În perioada ministeriatului său, Titu Maiorescu sporise numărul şcolilor primare, finanţase şcolile române din Braşov şi încurajase distribuirea manualelor şcolare după criteriul meritului. El începuseră editarea documentelor Hurmuzaki, pe care acest patriot bucovinean le copiase din arhivele secrete vieneze. Tot în această perioadă se începuse restaurarea bisericii de la Curtea de Argeş, sponsori-zarea bursierilor români (Eminescu, Slavici, A. Lambrior, G. Dem. Teodorescu, George Panu, Spiru Haret) şi finanţarea studiului lui Odobescu despre „Tezaurul de la Pietroasa". Retrăgându-se demn şi cinstit din minister, în ciuda proceselor în care a fost implicat de guvernul liberal ulterior, Titu Maiorescu trece printr-o perioadă extrem de dificilă. Notaţiile despre divorţ, despre sinucidere, despre greutăţile materiale ale celui urmărit de garda civică şi acuzat de liberali pentru risipirea fondurilor publice, gândurile mentorului „Junimii" referitoare la emigrarea sa în America sunt cuprinse în *Însemnările zilnice* ale perioadei.

La propunerea miniştrilor de externe care s-au aflat succesiv în funcţie, Ion Bălăceanu şi Mihail Kogălniceanu, Titu Maiorescu pleacă la Berlin în perioada 30 martie –31 mai 1876 pentru a stabili detaliile unei convenţii comerciale cu Prusia şi apoi, între 31 mai şi 2 iulie 1876 va îndeplini misiunea de agent diplomatic în această ţară. După întoarcerea de la Berlin, Titu Maiorescu se mută la Bucureşti. El locuieşte pe strada Sf. Vineri 19, unde are şi biroul de avocat.Preocupările ştiinţifice l-au făcut să îşi tipărească primul volum de *Critice*, care îi este publicat de editura Socec din Bucureşti în 1874.În perioada 27 ianuarie –23 aprilie 1877 a fost director la ziarul*„Timpul"*, pentru care a scris articole de fond. Printr-un decret din 29 martie 1877 e reintegrat ca membru al Academiei Române. În octombrie 1877, depăşind criza financiară în care se zbătea, reuşeşte să se mute în Str. Herăstrău nr. 27, să se gândească la divorţul de soţia sa, Clara şi să îi asigure Liviei un trai echilibrat.

În aprilie 1879 şi-a petrecut vacanţa de Paşti la Viena luându-l cu sine pe Caragiale. A fost ales în mai 1879 deputat de Iaşi la colegiul I, avându-l contracandidat pe Vasile Alecsandri. În 1876

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Maiorescu a publicat *Logica partea I. Logica elementară*. În „Convorbiri literare" îi apar în perioada mai – noiembrie 1876 fragmente din traducerile „*Aforismelor*" lui Arthur Schopenhauer. Maiorescu va termina publicarea „*Aforismelo*r" lui Schopenhauer în primele patru numere din 1877 ale „Convorbirilor".În Jurnal în perioada septembrie – octombrie 1876 apar informaţii despre intenţia lui Maiorescu de a organiza o filială bucureşteană a „Junimii" ieşene. Aici s-a citit „Luceafărul" şi tot aici Eminescu îl va prezenta pe Caragiale către sfârşitul anului 1877. Reuniunile junimiste de la Bucureşti se ţineau când acasă la Titu Maiorescu, când la Grigore Păucescu, când la Alexandru Odobescu. Despre această alegere maioresciană a „Junimii" bucureştene îi va scrie mai târziu, la 19 septembrie 1887 mentorului „Junimii" Ion Creangă, sub forma unui rechizitoriu disimulat: *„În sfârşit, vinerea trecută în 18 spre 19 m-am culcat iarăşi afară după obiceiu şi pe la câte oare voi fi adormit nu ştiu, dar ştiu că am adormit gândindu-mă cu jale mare la societatea „Junimea" şi ce mai este ea acum! La bietul Eminescu şi ce mai este el acum! La Gheorghe Scheleti, Lambrior, Conta şi unde sunt ei acum..."*

În perioada 10/22 februarie – 2/14 martie 1880 Titu Maiorescu a ţinut la Ateneu patru conferinţe pe teme „psihologice-fiziologice": *Despre conoaşterea de sine şi cunoaşterea altora, Înţelesul cuvintelor, Despre visuri, Artele în educaţiune.* În mai 1880 a publicat în „Convorbiri literare" *Chestiunea ortografiei la Academia Română.*

Perioada „olimpiană" a anilor 1881-1909începe cu predarea unor cursuri de logică la Universitatea din Bucureşti între 1880 şi 1881, cursuri care se bucură de o largă audienţă. În noiembrie 1881 a publicat în „Convorbiri literare" studiul *În contra neologismelor***.** Vocaţia normativă a studiului *Neologismele (1881)* este evidentă, căci autorul găseşte soluţii clare, argumentate logic. Îmbogăţirea vocabularului cu neologismetrebuie făcută selectiv şi raţional.În ianuarie 1882 în aceeaşi revistă a „Junimii" publică *Literatura română şi străinătatea*. În acest studiu, Maiorescu atrage atenţia asupra faptului că Independenţa de stat a României a deschis interesul occidentalilor asupra culturii noastre. În acest context el laudă traducerile lui Mite Kremnitz, ale reginei, Carmen Sylva şi ale lui Wilhelm de Kotzbue, traducător al poeziei populare române şi autor de nuvele şi romane. În*Literatura română şi străinătatea* Titu Maiorescu aduce pentru prima dată în discuţie problema esteticii romanului autohton. El susţine că *„subiectul specific al romanului este viaţa naţională şi persoanele principale trebuie să fie tipurile unor clase întregi, mai ales a ţăranului şi a claselor de jos."*

În aprilie 1882 „Almanahul Societăţii Academice Social Literare «România Jună»" din Viena îi publica studiul *Despre progresul adevărului în judecata lucrărilor literare***.** Maiorescu adunase în volum poeziile lui Eminescu ce au apărut la Socec în decembrie 1883.Ministrul Instrucţiunii Publice şi al Cultelor din guvernul liberal Brătianu, Gh. Chiţu l-a numit pe Maiorescu la 10 octombrie 1884 ca „profesor definitiv" la catedra de logică şi istoria filosofiei secolului al XIX-lea de la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti. După mutarea revistei„Convorbiri literare" în 1885 la Bucureşti, Maiorescu publicătraduceri fragmentare din Schopenhauer, privitoare la estetica filosofului.În septembrie 1885 îi apare în revistă articolul *Comediile d-lui I.L.Caragiale*. În acest studiu Maiorescu discută problema moralităţii artei marelui dramaturg. Originalitatea operei lui Caragiale este discutată din perspectiva spiritului de observaţie al autorului, care străpunge vălul aparenţelor şi al banalelor convenienţe sociale contemporane ajungând la surprinderea sub forma unor tipuri umane a esenţelor stratului social pe care îl prezintă:În iunie 1886 publică *În lături!,* în 1887 *În amintirea lui Wilhelm de Kotzebue*, iar în 1889 *Eminescu şi poeziile lui.* Acest din urmă studiu cuprinde referiri la personalitatea şi la poezia lui Eminescu. Aprecierile pe care Maiorescu le-a făcut au impus în istoria culturii române mitul poetului romantic.

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Titu Maiorescu a publicat în octombrie 1890 Leon C. Negruzzi, în noiembrie 1891 traducerea lui Emil du Bois – Reymond *Despre limitele cunoaşterii naturii*şi a întocmit *Rapoartele academice* în probleme ortografice în 1880 şi 1904. În sesiunea generală de la 8 aprilie 1880 a Academiei Române, Bogdan Petriceicu Hasdeu, George Bariţiu, Alexandru Odobescu, Ioan Caragiani şi Titu Maiorescu au făcut propunerea reformării ortografiei, după ce la 13 septembrie 1869 fusese adoptat „un mod de scriere provizoriu" necesar publicării „Analelor" şi a celorlalte lucrări ale Societăţii Academice Române. Opinii distincte în privinţa ortografiei aveau în acel moment G. Munteanu, I.C. Massim, I. Heliade Rădulescu şi Timotei Cipariu. Raportul citit de Titu Maiorescu în sesiunea generală a Academiei Române, sesiune care a avut loc în 1880, precizează: *„ortografia propusă în proiectul de faţă este întemeiată pe un fonetism temperat prin necesităţi etimologice.",„Fiecare cuvânt se scrie cum se pronunţă." „Acele sunete române, pentru care avem litera latină corespunzătoare, se scriu totdeauna cu această literă."*

Klara Kreminitz, prima soţie a lui Titu Maiorescu

Anna Rosetti, cea de a doua soţie a lui Titu Maiorescu

Perioada deceniului al nouălea din veacul al XIX-lea nu a fost cea mai liniştită din existenţa lui Maiorescu. Aceasta pentru că la 2/14 decembrie 1885 Titu Maiorescu „s-a bătut" într-un duel formal pentru că fusese insultat în publicaţia „Voinţa naţională". La sfârşitul anului 1886, divorţează de Clara Kremnitz şi în septembrie 1887 se recăsătoreşte cu Anna Rosetti, cumnata lui Iacob Negruzzi.Anna Rosetti, pe care în *Jurnal* Maiorescu o consideră „amabilă", „gentilă", „inteligentă", „curajoasă", aflată în preajma lui Maiorescu întâi în calitate de soră a soţiei prietenului Jacques Negruzzi şi apoi ca a doua soţie a mentorului junimist, era cu 16 ani mai tânără decât acesta. Ea l-a ajutat la traducerea din Schopenhauer, corectându-i textele şi însoţindu-l la toate cursurile pe care Maiorescu le-a ţinut în celebra sală IV de la Universitatea din Bucureşti.

Activitatea ştiinţifică a lui Titu Maiorescu a continuat cu realizarea unor binecunoscute studii de critică lingvistică şi literară precum *Oratori, retori şi limbuţi (1902)*şi*Rapoartele academice despre Sadoveanu (1906), Octavian Goga (1906), Ioan Alexandru Brătescu Voineşti (1907).* Dacă în „Beţia de cuvinte" autorul realizase un studiu de patologie literară, în *Oratori, retori şi limbuţi* autorul se referă la politicienii vremii precum Giorgio Brătianu, Nicolae Blaramberg, Nicolae Ionescu, Alexandru Djuvara, Dissescu, Take Ionescu, Brătescu, Cancicov, care îşi construiau discursurile după modelul celor trei categorii de vorbitori ironizaţi:*„Atât oratorul, cât şi retorul şi limbutul au darul vorbirii; dar oratorul vorbeşte pentru a spune ceva, retorul pentru a se auzi vorbind, limbutul pentru a vorbi."* În privinţa aprecierii tinerilor poeţi şi prozatori, Maiorescuîl remarcă pe Octavian Goga, pe care îl propune pentru premiul Năsturel-Herescu. În privinţa lui Mihail Sadoveanu, mentorul „Junimii" este atent la cuvântul totdeauna potrivit, la momentul psihologic bine ales al povestirilor sadoveniene şi la plasticitatea imaginilor din natură, care farmecă cititorul. *Nuvelele d-lui I. A. Brătescu-Voineşti* sunt văzute de Maiorescu prin prisma nemărginitei sensibilităţi a autorului, care surprinde *„căldura de stil care câştigă de la început inimile cetitorilor şi le lasă impresia unei binefaceri sufleteşti".*La rândul său, Ioan Alexandru Brătescu- Voineşti îl caracteriza astfel pe

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

mentorul junimist: „O cutie cubică, de aurmasivşiermeticînchisă; cubicăsprea nu se putearăsturna, de aursprea nu rugini, ermeticînchisăsprea nu pătrundeîntr-însaniciun bob de praf, aşapăreaMaiorescu; cândînsădeschideaicutiagăseaiîntr-însao comoarăde duioşieşide bunătatedesprecare nimeninu a vorbitpânăacum. In general, cândse vorbeştedespredânsul, se insistăasupra inteligenţeiluisclipitoare, asupravasteiluiculturi, asupraneîntrecutuluiluitalent şifarmecde orator şide povestitor, asupraminunatelorluicalităţide profesorşiasupraspirituluiluide datorie; dar, din pricinadiscreţieicu care el înţelegeasăfacăbineleşisă-şiascundăînduioşările, puţinisântaceiacare ştiucăpe lângătoateaceleînsuşiri, el maiaveaşipe aceeade a purtasub aparenţauneifirirecişiechilibrateun sufletbun şiduios". (*In amintireacontemporanilor*, 35)

Opiniile lui Maiorescu asupra literaturii populare sunt exprimate în studiul „În chestia poeziei populare Răspuns la discursul de recepţiune al d-lui Duiliu Zamfirescu" rostit la AcademiaRomână la 16 mai 1909**.** În acest discurs Duiliu Zamfirescu îl acuzase pe Alecsandri de introducerea unor „dulcegării sentimentale" în „viaţa versificată a poporului nostru". Apărându-l pe Vasile Alecsandri, Maiorescu analizează contribuţia acestuia la dezvoltarea literaturii naţionale judecând contextul în care poezia populară este descoperită de poet. Într-o lume în care se scria prost româneşte şi în saloane se vorbea franţuzeşte, într-o lume în care redeşteptarea politică a României stârnea interesul occidentalilor pentru receptarea valorilor culturii naţionale, *„atunci Alecsandri, cu adâncul său instinct de poet naţional, găseşte în poezia populară cea mai bogată comoară de frumuseţi literare din care să se adape societatea, fie direct, fie indirect prin inspirarea scriitorilor de talent mai accesibili gustului ei"*. Duiliu Zamfirescu se exprimase destul de aspru şi la adresa lucrărilor inspirate din viaţa satului ale lui Creangă, Slavici şi Ion Popovici-Bănăţeanu. Maiorescu explică: *„simplitatea ţărănească nu exclude frumuseţea lirică, precum nu exclude energia epică, nici chiar conflictul dramatic."* Ca şi în „Poeţi şi critici" el conchide: *„tocmai poeţii sunt mai puţin chemaţi să apreţieze poezia altora."*

La răspântia vremurilor şi a veacurilor în cultura română

Din punct de vedere politic, orientarea lui Maiorescu în perioada 1881-1909 se deosebeşte de cea a lui Petre P. Carp, cu care polemizează în Parlament în privinţa revizuirii articolului 7 şi a celor următoare din Constituţie. După 1881, când Maiorescu, Theodor Rosetti şi „gruparea junimistă" se delimitează de conservatori şi colaborează în „chestiunea Dunării" cu liberalii, ei primesc denumirea de „opoziţie miluită" spre deosebire de „opoziţia unită" formată de vechii conservatori şi de o parte din liberalii nemulţumiţi de Brătianu. „Gruparea junimistă" participă la revizuirea Constituţiei.În 1888 guvernul Brătianu e înlocuit de un guvern „junimist" condus de Theodor Rosetti, iar Maiorescu este Ministrul Cultelor şi ministru ad-interim la Domenii, până în 1889 când urmează guvernul Lascăr Catargiu, format din conservatori şi liberali. După remanierea din 1890 a aceluiaşi guvern, Maiorescu este ministru al Instrucţiunii Publice şi al Cultelor, încercând să promoveze proiectul de reformă a învăţământului din 1875-1876, pe care îl modificase pe alocuri. Proiectul i-a fost respins pentru a doua oară de Senat. În 1907 va fi ales senator. La 31 octombrie 1909 demisionează din învăţământ cu puţin timp înaintea vârstei de pensionare, din cauza unei neînţelegeri cu fostul bursier, devenit ministru liberal al Instrucţiunii Publice, Spiru Haret.Universitatea din Bucureşti îl sărbătoreşte pe Maiorescu la 22 noiembrie 1909, iar sărbătoarea acesta este continuată la interval scurt de cea organizată de profesorii de la Iaşi.Perioada 1909-1917 este cea în care Titu Maiorescu se face remarcat şi ca politician. La 15 februarie 1910 admiratorii lui Maiorescu i-au prezentat acestuia numărul omagial al

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

revistei „Convorbiri literare" care îi era dedicat. De la 29 decembrie 1910 până în 1912, Titu Maiorescu ocupă portofoliul Externelor la sugestia lui Petre P. Carp. Regele Carol I formează un cabinet conservator avându-l pe Titu Maiorescu preşedinte. Afectat profund pentru că era suficient de orgolios, P.P. Carp îl sfătuieşte pe Maiorescu întâi să accepte funcţia, iar apoi sugerează ca junimiştii, inclusiv Maiorescu, să părăsească cabinetul. În circumstanţele date de izbucnirea războiului balcanic, părăsirea cabinetului echivala cu o trădare. Maiorescu înţelege acest lucru şi nu renunţă. El este ales în toamna lui 1913 liderul Partidului Conservator, funcţie din care demisionase în mai 1913 Petre P. Carp, prietenul de o viaţă. În1913,încalitatede prim-ministruşi ministrude externe,prezideazăConferinţade pace de la Bucureşti, organizată la finalulceluide-al doilearăzboibalcanicîntreBulgaria, pede-o parte şi Serbia, Muntenegru, Greciaşi Româniade cealaltăparte. Ziarele vremii, *Conservatorul, Dimineaţa, Epoca, Viitorul, Universul, Dreptatea*, princorespondenţiilorde presă, au relatatpelarg, înlunileiulie-august, desfăşurareaacestuiimportant eveniment, înurmacăruiaRomâniaşi-a modificatgraniţade suda ţării, princâştigareateritoriului Dobrogeide Sud(Cadrilaterul).

La 31 decembrie 1913 Maiorescu se retrage din guvern, iar în 1914 demisionează şi din postul de lider al Partidului Conservator. În momentul izbucnirii războiului mondial, în cadrul consultărilor care au loc în Consiliile de Coroană, Maiorescu pledează pentru neutralitate. Titu Maiorescu a călătorit cu soţia sa, foarte bolnavă, la sanatoriul de la Heidelberg, unde aceasta s-a stins din viaţă, în 1914, când tocmai izbucnise războiul mondial. Singur şi neliniştit, Maiorescu şi-a ocupat timpul în continuare citind. În această perioadă el a lucrat neîncetat la editarea în volum a *Discursurilor parlamentare* vol. V – (1915), serie din care făceau parte *Discursurile parlamentare* vol. I şi II (1897), vol. III (1899), şi *Discursuri parlamentare* vol. IV (1904). Rămas în Bucureşti în timpul ocupaţiei germane, în aprilie 1917, Maiorescu le citea prietenilor introducerea la cel de al şaselea volum al *Discursurilor parlamentare***.** Ultimele clipe de viaţă l-au găsit lucrând. La 18 iunie/ 1 iulie 1917, în urma unei crize de anghină pectorală, Maiorescu a murit fiind înmormântat la cimitirul Bellu a doua zi.

Reclama la săpun, pudră, crema Flora şi noua hartă a României după tratatul de la Bucureşti din august 1913 în *Universul,* Anul XXXI, nr. 224, 15 august 1913, p. 4

„Soarta lui Maiorescu a fost să rămână actual şi astăzi…. La răspântiile culturii române veghează ca şi odinioară degetul lui de lumină: pe aici e drumul. Autoritatea i s-a menţinut şi astăzi pentru că pleacă din înseşi izvoarele spirituale fără moarte ale logice, bunului simţ, bunului gust şi s-a realizat într-o formă pură fără vârstă". (Lovinescu, 1943: 280)

Bibliografie:

Alexandrescu, 1999: Alexandrescu, Sorin *„Junimea, discurs politic şi discurs cultural"*, în Privind înapoi, modernitatea, Bucureşti, Editura Univers.

Bănescu, 1912: N. Bănescu, Vintilă Mihăilescu, *Ioan Maiorescu*, Bucureşti, Tipografia Românească, 1912

Bucuţa, 1937: Emanoil Bucuţa *Duiliu Zamfirescu şi Titu Maiorescu în scrisori* (1884-1913), Editura Fundaţia pentru Literatură şi Artă "Regele Carol II", Bucureşti.

Călinescu, 1985: Călinescu, George *„Junimea. Momentul 1870. Epoca lui Carol I"*, în Istoria literaturii române de le origini şi până în prezent, ed. a II-a revăzută şi adăugită de Alexandru Piru, Bucureşti, Editura Minerva.

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)

Lovinescu, 1943: Eugen Lovinescu T. Maiorescu şi posteritatea lui critică, Editura Casa Şcoalelor, Bucureşti.

Lovinescu, 1943, 1944: Lovinescu, Eugen *T. Maiorescu şi contemporanii lui* (I-II, 1943-1944)

Lovinescu, 1943: Lovinescu, Eugen *T. Maiorescu şi posteritatea lui critică*

Lovinescu, 1940: Lovinescu, Eugen, *Titu Maiorescu, studiu monografic*, (I-II, 1940)

Manolescu, 2000: Manolescu, Nicolae, *Contradicţia lui Maiorescu*, Bucureşti, ed. a III-a, Bucureşti, Editura Humanitas.

Manolescu, 2008: Manolescu, Nicolae *Istoria critică a literaturii române*, Piteşti, Editura Paralela 45, 2008

Negruzzi, 2011: Negruzzi, Iacob *Amintiri din Junimea*, Bucureşti, Editura Humanitas.

Ornea, 1998: Ornea, Zigu *Junimea şi junimismul*, Bucureşti, Editura Minerva.

Ornea, 1966: Ornea, Zigu *Junimismul*, Bucureşti, Editura pentru Literatură.

Săteanu, f.a.: C. Săteanu *Figuri din «Junimea» cu 45 clişee şi autografe: Mihai Eminescu, T. Maiorescu, P.P. Carp, I. Negruzzi, V. Pogor, G. Hurmuzache,* Editura Bucovina, Bucureşti.

Rosetti, 1897: Dim. R. Rosetti (secolul al XIX-lea) *Dictionarul Contimporanilor*, Bucureşti, Editura lito-tipografiei «Populara», Pasajul român no. 12, 1897

Schifirneț, Constantin *Formele fără fond, un brand românesc*, Editura Comunicare.ro, 2007

Schopenhauer, 1872: Schopenhauer, Arthur,*Aforisme pentru înţelepciunii în viaţă,* traducere T. Maiorescu în *Convorbiri literare,* an VI, nr. 8, Tipografia societăţii Junimea, Iaşi.

Schopenhauer, 1876-1877: Schopenhauer, Arthur,*Aforisme pentru înţelepciunii în viaţă,* traducere T. Maiorescu în *Convorbiri literare,* an X nr. 1-12, Tipografia societăţii Junimea, Iaşi.

Schopenhauer, 1880:*Parerga et ParalipomenaAphorismes Sur La Sagesse Dans La Vie* trad. Jean Alexandre Cantacuzène

Schopenhauer, 1890: Schopenhauer, Arthur,*Aforismeasupraînţelepciunii în viaţă,* trad. de Titu Maiorescu Ed. a 2-a, rev. Bucureşti; Socecu, 1890.

Schopenhauer, 1891: Schopenhauer, Arthur,*Aforismeasupraînţelepciunii în viaţă,* trad. de Titu Maiorescu Ed. a 3-a, rev. Bucureşti; Socecu, 1891 IX, 438 p. ; 18 cm.

Schopenhauer, 1902: Schopenhauer Arthur , *Aforisme asupra înţelepciunii în vieaţă*, trad. de Titu Maiorescu Ed. 4, Bucureşti, Socec 1902. IX,438 pg. 8'.

Schopenhauer, 1912: Schopenhauer Arthur , *Aforisme asupra înţelepciunii in viaţă*, traducere de Titu Maiorescu, 425 p. 18 cm Bucureşti, Socec & Co., Societate Anonimă, 1912 Ediţia a 5-a, BCU Iaşi, II-270.313.

Schopenhauer, 1921: Schopenhauer, Arthur, *Aforisme asupra înţelepciunii în viaţă*, trad. de Titu Maiorescu, 430 p. 18 cm Bucureşti, Socec, 1921 Ediţia a 6-a BCU Iasi II-270.543.

Schopenhauer, 1969: Schopenhauer, Arthur, *Aforisme asupra înţelepciunii în viaţă*, trad. de Titu Maiorescu, text stabilit de Domnica Filimon-Stoicescu, studiu introductiv de Liviu Rusu, Editura pentru Literatură Universală, Bucureşti.

Schopenhauer, 1985: *Aphorismes sur la Sagesse dans la vie*, trad. Jean Alexandre Cantacuzène, Presses universitaires de France, « Quadrige », réédition Paris 1985 (ISBN 2-13-038749-7)

Schopenhauer, 1997: Schopenhauer, Arthur, *Aforisme asupra înţelepciunii în viaţă*, trad. de Titu Maiorescu, ediţie îngrijită şi postfaţă de Teodor Vârgolici, Editura Saeculum, Editura Vestala, Bucureşti.

Stoica, 1967: Marin Stoica, *Ioan Maiorescu*, Bucureşti 1967.

Şuţu, 1928: Rudolf Şuţu Iaşii de altă odinioară vol. II, Iaşi, Editura Viaţa românească, cu 240 de ilustraţii, desemne de I. Bălău.

Vianu, Cioculescu, Streinu, 1971:Vianu, Tudor „Junimea" în *Istoria literaturii române moderne*, de Şerban Cioculescu, Tudor Vianu, Streinu Vladimir, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.

BDD-A27515 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:59:31 UTC)